

Ново издање: Манастир Вујан

Александар Пауновић, Манастир Вујан, Прислоница 2023, издавач Манастир Вујан, уредник архимандрит Сава (Илић)

Последујући Господу Исусу Христу, своме Подвигоположнику, монаси су вековима тражили место мира, како би у тишини, далеко од светске буке, спасавали душе своје, молећи се за спасење света. Од Светог Саве и његовог богоносног по телу оца жупана Стефана Немање, а по Духу сина Преподобног Симеона Мироточивог, преко многих владара из лозе Немањића, Лазаревића, Бранковића, Црнојевића, Котроманића, Петровића, Карађорђевића, Обреновића, знаних и незнаних великаша, српски народ је своју земљу украшавао Светим манастирима као оазама мира у временима испуњеним вихорима који су кроз ове крстоносне просторе дували за разних страна Истока и Запада. По тим хујањима и ујањима, која су заједно са шумским ветровима пролазила низ планину Рудник, име доби и манастир Вујан.

Пролазећи Европом крајем 19. века, путописац Феликс Каниц је уочио да је Угарска испуњена чардама за гошћење поред река, а Србија бројним манастирима на скривеним и најлепшим местима у природи. Једно од таквих места је и манастир Вујан, украс и духовни бисер рудничког краја и Шумадије.

Скривајући своје древно порекло, носећи као највеће благо „Светињу“ – гроб непознатог вујанског светитеља, као и гробове и ликове српских јунака на

фрескама, овај манастир је Божијим Промислом дочекао у новије дане да буде благословен још једним миомирисним трагом живота Божијег угодника наших времена – Патријарха српског Павла. Боравећи у манастиру Вујну у периоду од 1944. до 1946. искушеник Гојко Стојчевић је, након молитве над гробом вујанског светитеља, исцељен од тешке болести. У знак захвалности Богу, издуборезио је крст који је постао познат као „Вујански крст“. Он се до данас чува у манстирској ризници, будећи наду у поклоницима да ће и њихове искрене молитве са овог места допрети до Престола Божијег и даривати им исцељење од разних душевних и телесних болести.

Манастир Вујан је место молитвеног тиховања смерних монаха који су овде вековима своје животе освећивали подвижништвом и уподобљавањем Христу Богу. Они су последујући Светом архангелу Гаврилу и осталим небеским силама, чијем молитвеном покровитељству је манастирски храм и посвећен, своје тело преображавали духовношћу ангеоског лика. Наши благочестиви владари су били свесни важности молитвеног заступништва свештених инока. Подижући манастире као центре писмености и културе, они су мислили и о њиховом насељавању монашким братствима. Посебно је овоме велики труд посвећивао Свети великомученик кнез Лазар (Хребељановић), знајући да без јединства наше Свете Цркве не може бити ни јединства народног. Тако су манастири били симболи борбе за Царство Небеско, али и за јединство и слободу српског народа. Ова слобода не значи живот ослобођен свих ограничења (моралних и друштвених), како то проповедају поборници разних либералних идеологија. За хришћане слобода није слобода избора, између мањег и већег зла. Слободан је само онај који чини добро, па је слобода најпре слобода од греха. Зато су светитељи највећи слободари. А пре њих и изнад њих, путоказ слободе је Господ Исус Христос, па зато Свети апостол Павле и благовести: „Стојте дакле чврсто у слободи којом нас Христос ослободи и не дајте се опет у јарам ропства ухватити“ (Гал 5, 1). Та слобода је загарантована Васкрсењем Христовим које је, према речима Светог старца Софронија (Сахарова), највећа победа слободе у историји рода људског – победа над смрћу.

Верујући у победу слободе, српски јунаци су вековима полагали своје животе, мењајући привремено за вечно, знајући да „од ове љубави нико нема веће, да ко живот свој положи за ближње своје“ (Јн 15, 13). Бранећи кућни праг и своје древне светиње, они су стајали на чело народа водећи га ка слободи од робовања разним завојевачима који су покушавали да у окове таме ставе тело и душу Србинову. Истовремено, они су бранили и капију Европе од продора нехришћанских освајача, према ненадмашним речима Светог

владике Николаја: „тупећи својим костима оштрице непријатељских мачева, као трње које брани ружу од чупања“. Или како је писао Никола Тесла у тексту о песништву Лазе Лазаревића: „Европа не може никада исплатити велики дуг који Србима дугује за велике жртве, што су их они поднели борећи се против варварске најезде.“

Историјат манастира Вујна је упечатљиво сведочанство о таквом народном етосу, који ношен дубоком молитвом смерних монаха, обједињује Свете ратнике из раних векова са оним српским јунацима попут Лазара Мутапа, који су своје животе полагали током устаничких борби за ослобођење Србије током 19. века. Овде се у крсном спасоносном знаку спајају хоризонтала љубави према ближњима и вертикала љубави према Богу. У знаку те две највеће заповести Божије, манастир Вујан до данас сведочи понос на славне и неустрашиве претке наше које заједно са Светим кнезом Лазаром и косовским јунацима празнујемо сваког Видовдана. Истовремено, њихово страдање се овде кроз молитвено и богослужбено искуство непрестано преображава у слави светлости Васкрслога Христа, Победитеља смрти.

Након архипастирског ревновања Светог Владике Николаја Жичког и плодова Богомољачког покрета у виду великог броја обновљених и насељених манастира широм Епархије жичке, у наше дане, Божијим благословом и мудрим пастирским руковођењем Архијереја жичког Господина др Јустина (Стефановића), манастир Вујан доживљава обнову и умножење братства. На челу са игуманом архимандритом Савом (Илићем), братство вујанско приноси молитве за род наш српски и сав Божији свет, дочекујући срдечно сваког ко се упуту стазама предака ка овом источнику духовности рудничког краја. И ова монографија, која је сачињена истраживачким трудом г. Александра Пауновића, драги читаоци, део је сусрета и небоземног загрљаја са манастиром Вујном, који стојећи на Крајеугаоном камену Христу зрачи незалазном васкршњом Светлошћу у којој наше очи постају отворене за виђење Бога и красоте Божје творевине.

Протојереј Александар Р. Јевтић

МАНАСТИР БУЈАН

spc.rs